

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1378, z 2019 r. poz. 1572, z 2020 r. poz. 284, 568.

U S T A W A

z dnia 7 lipca 1994 r.

o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady ubezpieczeń eksportowych, w wypadku których wypłata odszkodowań jest zapewniona w drodze przekazywania zakładowi ubezpieczeń przez Skarb Państwa niezbędnych na ten cel środków.

2. Ubezpieczenie udzielane przez podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 1, na podstawie ustawy, zwane dalej „ubezpieczeniem eksportowym”, dotyczy:

- 1) instrumentów finansujących, rozumianych jako umowa lub inna czynność służąca finansowaniu, w całości albo w części, kontraktu eksportowego, umowy przedsiębiorcy zależnego lub inwestycji bezpośredniej za granicą, w szczególności:
 - a) kredytu bankowego,
 - b) pożyczki,
 - c) limitu kredytowego na wystawianie gwarancji lub akredytyw,
 - d) nabycia lub zagwarantowania emisji papierów wartościowych o charakterze dłużnym, w szczególności obligacji,
 - e) wykupu wierzytelności,
 - f) leasingu;
- 2) kontraktów eksportowych;
- 3) inwestycji bezpośrednich za granicą;
- 4) umów przedsiębiorców zależnych.

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 98/29/WE z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie harmonizacji głównych przepisów dotyczących ubezpieczenia kredytów eksportowych dla transakcji objętych ubezpieczeniem średnio- i długoterminowym (Dz. Urz. WE L 148 z 19.05.1998, str. 22).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

3. Ubezpieczenie eksportowe może być realizowane w formie:

- 1) ubezpieczenia bezpośredniego;
- 2) ubezpieczenia pośredniego (reasekuracji);
- 3) udzielenia gwarancji ubezpieczeniowej;
- 4) udziału w ubezpieczeniu udzielonym przez agencję kredytów eksportowych w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1233/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zastosowania niektórych wytycznych w dziedzinie oficjalnie wspieranych kredytów eksportowych oraz uchylającego decyzje Rady 2001/76/WE i 2001/77/WE (Dz. Urz. UE L 326 z 08.12.2011, str. 45).

Art. 2. 1. Celem ubezpieczeń eksportowych jest umożliwienie polskim przedsiębiorcom udziału w międzynarodowym obrocie handlowym oraz wzrostu ich aktywności na arenie międzynarodowej.

1a. Celem ubezpieczeń eksportowych jest, w przypadku ubezpieczenia:

- 1) instrumentów finansujących – ochrona jednostek finansujących na wypadek strat poniesionych w związku z finansowaniem kontraktów eksportowych;
- 2) kontraktów eksportowych – ochrona krajowych przedsiębiorców na wypadek strat poniesionych, w związku z realizacją kontraktu eksportowego, przed wysyłką towarów bądź realizacją usług (ryzyko produkcji) oraz po wysyłce towarów bądź realizacji usług (ryzyko kredytu);
- 3) inwestycji bezpośrednich za granicą – ochrona krajowych przedsiębiorców na wypadek strat poniesionych w związku z realizacją inwestycji bezpośrednio za granicą;
- 4) umów sprzedaży zawartych przez przedsiębiorców zależnych – ochrona przedsiębiorców zależnych na wypadek strat poniesionych w związku ze sprzedażą poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów i usług, które stanowiły towary lub usługi krajowe.

2. Celem gwarancji ubezpieczeniowej jest umożliwienie krajowym przedsiębiorcom zawarcia i realizacji kontraktów eksportowych.

3. Ochrona ubezpieczeniowa z tytułu ubezpieczeń eksportowych, o których mowa w ust. 1, nie obejmuje utraconych korzyści ani innych szkód pośrednich poniesionych przez ubezpieczającego, chyba że w umowie ubezpieczenia eksportowego postanowiono inaczej.

4. Ubezpieczenie kredytów eksportowych obejmuje szkody poniesione przez jednostkę finansującą, w związku z finansowaniem kontraktu eksportowego, jeżeli szkody te są następstwem zdarzeń określonych jako:

- 1) ryzyko handlowe;
- 2) ryzyko polityczne;
- 3) ryzyko nierynkowe.

5. Ubezpieczenie kontraktów eksportowych obejmuje szkody poniesione przez ubezpieczającego w wyniku niemożności wykonania kontraktu eksportowego bądź w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania kontraktu eksportowego przez kontrahenta zagranicznego, jeżeli szkody te są następstwem zdarzeń określonych jako:

- 1) ryzyko handlowe;
- 2) ryzyko polityczne;
- 3) ryzyko nierynkowe.

6. Ubezpieczenie inwestycji bezpośrednich za granicą obejmuje szkody poniesione przez ubezpieczającego w wyniku realizacji inwestycji bezpośredniej za granicą, jeżeli szkody te są następstwem zdarzeń określonych jako ryzyko polityczne.

7. (uchylony)

8. Ubezpieczenie umów sprzedaży zawartych przez przedsiębiorców zależnych obejmuje szkody poniesione przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego wynikające z niemożności wykonania umowy sprzedaży bądź z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez kontrahenta, pod warunkiem że szkody te są następstwem zdarzeń określonych jako:

- 1) ryzyko handlowe;
- 2) ryzyko polityczne;
- 3) ryzyko nierynkowe.

9. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, definicje ryzyka handlowego, politycznego i nierynkowego, mając na uwadze konieczność uwzględnienia rodzaju i zakresu ryzyka w umowach objętych ubezpieczeniem eksportowym.

Art. 3. 1. Ubezpieczenie eksportowe dotyczy ryzyka handlowego i politycznego, jeżeli kontrakt został zawarty na okres kredytu dwóch lub więcej lat.

2. Ubezpieczenie eksportowe dotyczy ryzyka nierynkowego, jeżeli kontrakt został zawarty na okres kredytu poniżej dwóch lat.

3. Ubezpieczenie eksportowe może dotyczyć ryzyka związanego ze zmianami kursów walutowych.

Art. 4. W sytuacjach uzasadnionych ważnym interesem gospodarczym Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może wyrazić zgodę na ubezpieczenia kontraktów eksportowych od innego ryzyka niż wymienione w art. 2 i 3.

Rozdział 2

Przepisy szczegółowe

Art. 5. 1. Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń eksportowych, na warunkach określonych ustawą, powierza się Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych Spółka Akcyjna, zwanej dalej „Korporacją”.

1a. Korporacja należy do systemu instytucji rozwoju, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. poz. 1572).

2. Korporacja prowadzi działalność, o której mowa w ust. 1, i udziela gwarancji ubezpieczeniowych w imieniu własnym.

2a. Zarząd Korporacji składa się z nie więcej niż 4 członków.

3. Członków Zarządu Korporacji powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie Korporacji, w tym jednego na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

3a. (uchylony)

3b. (uchylony)

4. Do umów zawieranych w zakresie uregulowanym niniejszą ustawą nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 999 i 1000).

5. Do firmy Korporacji nie stosuje się art. 7 ust. 3 ustawy, o której mowa w ust. 4.

Art. 5a. Ustawa budżetowa, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2, określa limit, którego nie mogą przekroczyć łączne zobowiązania Korporacji z tytułu gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń eksportowych oraz gwarancji ubezpieczeniowych, a także przewidywane na dany rok wypłaty ze środków budżetu państwa z tytułu:

- 1) poręczeń kredytów wraz z odsetkami, zaciągniętych przez Korporację, stosownie do art. 13 ust. 2 pkt 1;
- 2) pożyczek udzielonych Korporacji z budżetu państwa, stosownie do art. 13 ust. 2 pkt 2.

Art. 6. Z ubezpieczenia eksportowego jako ubezpieczający lub ubezpieczony oraz gwarancji ubezpieczeniowych, z zastrzeżeniem art. 5a, mogą korzystać:

- 1) przedsiębiorcy, mający miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dokonujący eksportu krajowych produktów i usług, z zastrzeżeniem ust. 2, dokonujący inwestycji bezpośrednich za granicą;
- 2) podmioty udzielające instrumentów finansujących;
- 3) przedsiębiorcy zależni w zakresie, w jakim ubezpieczenie eksportowe będzie dotyczyć towarów i usług, które stanowiły towary lub usługi krajowe, z zastrzeżeniem ust. 2;
- 4) członkowie konsorcjum, w skład którego wchodzi przedsiębiorca krajowy realizujący kontrakt eksportowy w ramach tego konsorcjum.

2. Ubezpieczenie eksportowe może zostać udzielone mimo niespełnienia wymogu krajowych produktów i usług, w przypadku gdy:

- 1) kontrakt został zawarty na okres kredytu poniżej dwóch lat;
- 2) jest ono uzasadnione interesem Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Na potrzeby niniejszej ustawy interes Rzeczypospolitej Polskiej oznacza wymierną korzyść dla Rzeczypospolitej Polskiej wynikającą z konieczności zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, wzrostu lub utrzymania zatrudnienia, zwiększenia konkurencyjności lub innowacyjności gospodarki polskiej.

**Ust. 4 w art. 6
wejdzie w życie z
dn. 1.01.2021 r.
(Dz. U. z 2020 r.
poz. 568).**

**<4. Oceny spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, dokonuje
Komitet.>**

Art. 6a. 1. Produkt lub usługę, eksportowane w ramach kontraktu eksportowego, uznaje się za krajowe, jeżeli udział składników pochodzenia zagranicznego, w zależności od rodzaju eksportowanych produktów i usług lub okresu kredytu, w przychodzie netto z realizacji kontraktu eksportowego wynosi maksymalnie od 50% do 90%.

2. W przypadku reasekuracji, udział składników pochodzenia zagranicznego w przychodzie netto z realizacji kontraktu eksportowego oblicza się w stosunku do części kontraktu eksportowego realizowanej przez krajowego przedsiębiorcę.

Art. 6b. 1. Ustalenie pochodzenia produktu lub usługi, eksportowanych w ramach kontraktu eksportowego, następuje na podstawie dowodów przedstawionych przez ubezpieczającego lub przedsiębiorcę, który zawarł z Korporacją umowę, o której mowa w art. 6f ust. 1.

2. Udział składników pochodzenia zagranicznego w przychodzie netto z realizacji kontraktu eksportowego ustala się w odniesieniu do ogółu produktów lub usług, eksportowanych w ramach kontraktu eksportowego.

3. Pochodzenie produktu lub usługi może być wykazane przez udowodnienie minimalnego procentowego udziału składników pochodzenia krajowego, liczonego jako różnica 100% i wyrażonego w procentach maksymalnego udziału składników pochodzenia zagranicznego, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 6e. Minimalny procentowy udział składników pochodzenia krajowego może być wykazany przez udowodnienie pochodzenia krajowego jedynie wybranych składników.

Art. 6c. 1. Składnikami pochodzenia zagranicznego produktu lub usługi są koszty wytworzenia lub cena nabycia w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395, 398 i 650) poniesione przez przedsiębiorcę w związku z realizacją kontraktu eksportowego na rzecz:

- 1) dostawców i usługodawców, będących osobami prawnymi lub jednostkami nieposiadającymi osobowości prawnej, mającymi siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) pracowników, dostawców i usługodawców, będących osobami fizycznymi nieposiadającymi miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- 3) organów władzy publicznej państw obcych.
 2. Składnikami pochodzenia krajowego produktu lub usługi są:
 - 1) inne niż wymienione w ust. 1 koszty wytworzenia lub cena nabycia w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
 - 2) koszty zakupu surowców lub półfabrykatów, które nie są wydobywane ani wytwarzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub których odpowiedniki wydobywane lub wytwarzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie posiadają parametrów określonych w kontrakcie eksportowym – poniesione przez przedsiębiorcę w związku z realizacją kontraktu eksportowego.
 3. Składnikiem pochodzenia krajowego jest również marża na realizację kontraktu eksportowego wyliczona jako różnica przychodu netto z realizacji kontraktu eksportowego oraz ogółu kosztów wytworzenia produktu lub usługi poniesionych w związku z realizacją kontraktu eksportowego.

Art. 6d. 1. W przypadku niezrealizowania kontraktu eksportowego w całości pochodzenie produktu lub usługi, eksportowanych w ramach kontraktu eksportowego, na wniosek ubezpieczającego, ustala się w odniesieniu do zakładanego w dniu zawierania kontraktu eksportowego ogółu produktów lub usług, które miały być dostarczone w ramach tego kontraktu.

2. W przypadku wystąpienia w trakcie realizacji kontraktu eksportowego okoliczności skutkujących utratą przez eksportowane produkt lub usługę statusu krajowego, które są niezależne od przedsiębiorcy, pochodzenie produktu lub usługi, eksportowanych w ramach kontraktu eksportowego, ustala się, na wniosek ubezpieczającego, zgodnie z ust. 1.

3. Okoliczności, o których mowa w ust. 2, obejmują w szczególności zmianę kursów walutowych, cen podstawowych surowców, półfabrykatów i usług wykorzystywanych w trakcie realizacji kontraktu eksportowego.

Art. 6e. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) maksymalny procentowy udział składników pochodzenia zagranicznego w przychodzie netto z realizacji kontraktu eksportowego, uwzględniając rodzaj eksportowanych produktów i usług lub okres kredytu, oraz

- 2) rodzaje dowodów, na podstawie których ustala się pochodzenie produktu lub usługi, uwzględniając możliwość ustalenia na ich podstawie udziału procentowego składników pochodzenia krajowego lub składników pochodzenia zagranicznego w przychodzie netto z realizacji kontraktu eksportowego.

Art. 6f. 1. Jeżeli uprawnionym z tytułu ubezpieczenia eksportowego jest jednostka finansująca, Korporacja może zawrzeć z przedsiębiorcą krajowym lub z przedsiębiorcą zależnym, w związku z działalnością którego ta jednostka finansująca ma uzyskać ubezpieczenie eksportowe, umowę określającą co najmniej:

- 1) maksymalny procentowy udział składników pochodzenia zagranicznego w przychodzie netto, umożliwiający uznanie towaru lub usługi za krajowe, a także określenie sposobu udokumentowania tego udziału, umożliwiającego uznanie towaru lub usługi za krajowe;
- 2) obowiązek udzielania przez przedsiębiorcę krajowego lub przedsiębiorcę zależnego informacji, związanych z realizacją kontraktu eksportowego lub umowy przedsiębiorcy zależnego;
- 3) obowiązek dochowania innych wymogów dotyczących przedsiębiorcy krajowego lub przedsiębiorcy zależnego, wynikających z obowiązujących przepisów prawa polskiego, prawa Unii Europejskiej i prawa międzynarodowego oraz zobowiązań wynikających z członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju i członkostwa Korporacji w Unii Berneńskiej;
- 4) postanowienia o odpowiedzialności cywilnej w stosunku do Korporacji z tytułu:
 - a) popełnienia, przy zawieraniu kontraktu eksportowego lub umowy przedsiębiorcy zależnego, przestępstwa przekupstwa lub innego przestępstwa o podobnym charakterze,
 - b) naruszenia wymogów, o których mowa w pkt 1–3.

2. Naruszenie postanowień umowy, o której mowa w ust. 1, nie może stanowić przesłanki odmowy wypłaty odszkodowania lub kwoty gwarancji jednostce finansującej, o której mowa w ust. 1.

3. W przypadku zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1, Korporacja może uzależnić udzielenie ubezpieczenia eksportowego od zobowiązania jednostki finansującej w umowie ubezpieczenia eksportowego do niezwłocznego informowania Korporacji o okolicznościach, które mogą stanowić naruszenie postanowień umowy, o której mowa w ust. 1, lub skutkować powstaniem odpowiedzialności cywilnej w stosunku do Korporacji z tytułu tej umowy.

Art. 7. 1. Tworzy się Komitet Polityki Ubezpieczeń Eksportowych, zwany dalej „Komitetem”.

2. Do zadań Komitetu należy:

- 1) określanie szczegółowych zasad działalności Korporacji w zakresie gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń eksportowych oraz gwarancji ubezpieczeniowych, z uwzględnieniem standardów obowiązujących w państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- 2) określanie zasad ustalania stawek ubezpieczeniowych oraz wynagrodzeń z tytułu udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych;
- 3) opiniowanie wniosków o ubezpieczenie eksportowe oraz zleceń udzielenia gwarancji ubezpieczeniowych w ramach limitu, o którym mowa w art. 5a;
- 4) ustalanie zakresu uprawnień Korporacji do podejmowania decyzji dotyczących zawierania umów ubezpieczenia eksportowego oraz udzielenia gwarancji ubezpieczeniowych;
- 5) klasyfikowanie krajów w zależności od stopnia ryzyka;
- 6) rozpatrywanie rocznych sprawozdań Korporacji z jej działalności, obejmujących:
 - a) stan zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczenia eksportowego, umów kredytowych, udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych oraz stopień wykorzystania limitu określonego w ustawie budżetowej,
 - b) przychody ze składek, wynagrodzenia z tytułu udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych, wypłacone odszkodowania i kwoty gwarancji ubezpieczeniowych oraz uzyskane kwoty regresów,
 - c) przewidywane zobowiązania z tytułu zawartych umów ubezpieczenia eksportowego i udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych na poszczególne lata;

7) rozpatrywanie propozycji zmian w działalności Korporacji i przedstawianie ich ministrowi właściwemu do spraw gospodarki.

3. Komitet przedstawia Radzie Ministrów roczne sprawozdanie ze swojej działalności w terminie do dnia 31 maja następnego roku.

Art. 7a. W skład Komitetu wchodzi, powołani przez Prezesa Rady Ministrów, po jednym przedstawicielu:

- 1) ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
- 2) ministra właściwego do spraw gospodarki,
- 3) (uchylony)
- 4) ministra właściwego do spraw rolnictwa,
- 5) ministra właściwego do spraw rynków rolnych,
- 6) ministra właściwego do spraw zagranicznych,
- 6a) ministra właściwego do spraw aktywów państwowych – w randze sekretarza albo podsekretarza stanu oraz
- 7) przedstawiciel Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

Art. 7b. 1. Przewodniczącym Komitetu jest przedstawiciel ministra właściwego do spraw gospodarki.

2. Sekretariat Komitetu prowadzony jest przez urząd obsługujący ministra właściwego do spraw gospodarki.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb działania i organizację Komitetu.

Art. 7c. Komitet podejmuje decyzje w formie uchwał wiążących Korporację.

Art. 8. 1. (uchylony)

2. (uchylony)

Art. 9. (uchylony)

Art. 10. 1. Rozliczenia finansowe związane z ubezpieczeniem bezpośrednim lub reasekuracją oraz udzieleniem gwarancji ubezpieczeniowych w zakresie uregulowanym ustawą prowadzone są przez Korporację na wyodrębnionym rachunku bankowym.

2. Na rachunku, o którym mowa w ust. 1, są gromadzone:

- 1) składki z tytułu ubezpieczeń eksportowych i reasekuracji, oraz wynagrodzenia z tytułu udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych oraz opłaty administracyjne w szczególności z tytułu rozpatrywania wniosków o udzielenie ubezpieczenia eksportowego lub wniosków o zmianę warunków ubezpieczenia eksportowego;
- 2) kwoty uzyskane w wyniku postępowań windykacyjnych i regresowych;
- 3) odsetki od środków gromadzonych na wyodrębnionym rachunku;
- 4) odsetki od lokat wolnych środków;
- 5) środki pochodzące z kredytów bankowych;
- 6) pożyczki ze środków Skarbu Państwa, określone w art. 13 ust. 2 pkt 2;
- 7) środki przekazane przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, określone w art. 19;
- 8) środki przekazane przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, określone w art. 20 ust. 1;
- 9) składki zwrotne;
- 10) dodatnie różnice kursowe;
- 11) pozostałe wpływy.
 - 2a. Z rachunku, o którym mowa w ust. 1, są pokrywane:
 - 1) odszkodowania i kwoty gwarancji ubezpieczeniowych;
 - 2) składki reasekuracyjne;
 - 3) zwroty składek;
 - 4) koszty postępowań windykacyjnych i regresowych;
 - 5) koszty likwidacji szkód;
 - 6) wydatki na utworzenie lokat;
 - 7) spłaty kredytów bankowych;
 - 8) spłaty odsetek od kredytów bankowych;
 - 9) spłaty pożyczek otrzymanych zgodnie z art. 13 ust. 2 pkt 2;
 - 10) środki przekazane do budżetu państwa;
 - 11) prowizje za prowadzenie gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń eksportowych i udzielane gwarancje ubezpieczeniowe, o których mowa w art. 14;
 - 12) ujemne różnice kursowe;
 - 13) opłaty bankowe;

14) pozostałe wydatki.

3. Środki zgromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym nie stanowią przychodu Korporacji w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

4. Korporacja za zgodą ministra właściwego do spraw gospodarki może dokonywać lokaty wolnych środków; środki uzyskane z dochodów od tych lokat wpływają na rachunek, o którym mowa w ust. 1.

5. Nadwyżka środków na rachunku, o którym mowa w ust. 1, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki jest przekazywana do budżetu państwa.

6. W przypadku ogłoszenia upadłości Korporacji, środki pieniężne zgromadzone na rachunku, o którym mowa w ust. 1, nie wchodzi do masy upadłościowej; środki te minister właściwy do spraw gospodarki przeznacza na zaspokojenie zawartych przez Korporację umów ubezpieczenia eksportowego oraz udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych, nadwyżkę zaś przekazuje do budżetu państwa.

7. Czynności, o których mowa w ust. 5 i 6, dokonywane są po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Art. 11. 1. W razie powstania szkody objętej ubezpieczeniem, ubezpieczający zobowiązany jest bez nieuzasadnionej zwłoki udzielić Korporacji wszelkich wiadomości oraz przedstawić dokumenty i inne dowody niezbędne do ustalenia okoliczności powstania szkody i jej rozmiarów.

2. W razie wątpliwości, czy powstała szkoda jest następstwem ryzyka określonego w art. 2–4, ciężar udowodnienia tego faktu spoczywa na ubezpieczającym.

Art. 12. 1. Z chwilą zapłaty odszkodowania ubezpieczeniowego na Korporację przechodzą wszelkie wierzytelności oraz inne prawa przysługujące ubezpieczającemu w stosunku do kontrahenta zagranicznego lub jego poręczycieli z tytułu niemożności wykonania kontraktu eksportowego oraz utraty należności powstałej w wyniku realizacji kontraktu eksportowego lub udzielenia kredytu na jego realizację.

2. Ubezpieczający zobowiązany jest przekazać Korporacji dokumenty i informacje oraz dokonać innych czynności potrzebnych do skutecznego dochodzenia praw, o których mowa w ust. 1, przez Korporację.

3. Zrzeczenie się przez ubezpieczającego, bez zgody Korporacji, wiarygodności i praw, o których mowa w ust. 1, zwalnia Korporację od obowiązku zapłaty odszkodowania.

Art. 12a. Z chwilą wypłaty kwoty gwarancji Korporacja wstępuje w prawa beneficjenta gwarancji do wysokości zapłaconej kwoty gwarancji.

Art. 13. 1. Wypłata odszkodowań z tytułu umów ubezpieczenia eksportowego oraz wypłata kwot gwarancji ubezpieczeniowych następuje z rachunku, o którym mowa w art. 10 ust. 1.

2. Wypłata odszkodowań i kwot gwarancji ubezpieczeniowych przez Korporację gwarantowana jest przez Skarb Państwa poprzez:

- 1) poręczenie przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w imieniu Skarbu Państwa kredytu bankowego wraz z odsetkami zaciąganego przez Korporację;
- 2) udzielanie pożyczek ze środków budżetu państwa.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki może w szczególnie uzasadnionych wypadkach umorzyć pożyczkę, o której mowa w ust. 2 pkt 2.

4. Do poręczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 1, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2017 r. poz. 2022 i 2433).

5. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, określić warunki i tryb udzielania poręczeń oraz udzielania i umarzania pożyczek, o których mowa w ust. 2 i 3.

Art. 14. Za prowadzenie działalności, określonej niniejszą ustawą, Korporacji przysługuje prowizja. Wysokość prowizji i sposób jej finansowania określa umowa między ministrem właściwym do spraw finansów publicznych a Korporacją.

Art. 15. 1. Nadzór nad działalnością Korporacji sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki na zasadach określonych niniejszą ustawą.

2. Nadzór ministra właściwego do spraw gospodarki w zakresie gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń eksportowych i gwarancji ubezpieczeniowych obejmuje:

- 1) przeprowadzanie kontroli w Korporacji;
- 2) występowanie do Korporacji z żądaniem przekazania w wyznaczonym terminie pisemnych informacji i wyjaśnień, w tym dotyczących poszczególnych umów ubezpieczenia;
- 3) żądanie usunięcia w wyznaczonym terminie stwierdzonych nieprawidłowości.

3. Kontrolę przeprowadzają co najmniej raz w roku pracownicy urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki, zwani dalej „kontrolerami”, na podstawie upoważnienia ministra właściwego do spraw gospodarki do przeprowadzenia kontroli oraz po okazaniu legitymacji służbowej upoważniającej do przeprowadzenia kontroli.

4. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 3, zawiera:

- 1) wskazanie podstawy prawnej do przeprowadzenia kontroli;
- 2) datę i miejsce wystawienia;
- 3) imiona i nazwiska pracowników organu kontroli uprawnionych do wykonania kontroli oraz numery ich legitymacji służbowych;
- 4) imię i nazwisko przewodniczącego kontroli;
- 5) zakres przedmiotowy kontroli;
- 6) datę rozpoczęcia i przewidywanego terminu zakończenia kontroli;
- 7) podpis osoby udzielającej upoważnienia;
- 8) pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego.

5. Kontroler podlega wyłączeniu, na wniosek lub z urzędu, z postępowania kontrolnego, jeżeli wyniki kontroli mogłyby oddziaływać na jego prawa lub obowiązki, na prawa lub obowiązki jego małżonka albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Powody wyłączenia kontrolera trwają także po ustaniu małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

6. Kontroler może być wyłączony, na wniosek lub z urzędu, z postępowania kontrolnego w każdym czasie, jeżeli zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

7. O przyczynach powodujących wyłączenie kontroler lub Prezes Zarządu Korporacji niezwłocznie zawiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki.

8. O wyłączeniu postanawia minister właściwy do spraw gospodarki; postanowienie to jest ostateczne.

9. Do czasu wydania postanowienia, o którym mowa w ust. 8, kontroler podejmuje jedynie czynności niecierpiące zwłoki.

10. Minister właściwy do spraw gospodarki może w toku przeprowadzania kontroli wydłużyć czas trwania, zmienić zakres lub miejsce przeprowadzenia kontroli, a także upoważnić do podjęcia dodatkowych czynności kontrolnych. W tym celu dokonuje odpowiednich zmian w upoważnieniu do przeprowadzenia kontroli, załączając uzasadnienie na piśmie, i niezwłocznie informuje o tym Korporację. Łączny czas trwania kontroli nie może przekraczać 4 tygodni w roku.

11. Jeżeli wyniki kontroli wykazały naruszenie prawa przez Korporację, można przeprowadzić w danym roku kalendarzowym powtórna kontrolę w tym samym zakresie przedmiotowym, a czasu jej trwania nie wlicza się do czasu, o którym mowa w ust. 10.

12. Członkowie Zarządu Korporacji oraz pracownicy Korporacji są obowiązani:

- 1) umożliwić kontrolerowi swobodny wstęp do pomieszczeń Korporacji, w których prowadzona jest działalność określona w ustawie;
- 2) udostępnić oddzielne pomieszczenie z odpowiednim wyposażeniem umożliwiającym prowadzenie czynności kontrolnych oraz udostępnić kontrolerowi posiadane urządzenia techniczne służące usprawnieniu wykonywania czynności kontrolnych;
- 3) udzielić pisemnych i ustnych informacji i wyjaśnień, okazać wszelkie dokumenty, w tym również mające formę zapisu elektronicznego, związane z działalnością Korporacji;
- 4) na żądanie kontrolera sporządzać na koszt Korporacji kopie informacji i dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia kontroli wymienionych w pkt 3 oraz

5) udzielić kontrolerowi wszechstronnej pomocy w wykonywaniu czynności kontrolnych.

13. Wyniki kontroli przedstawia się w protokole kontroli. Protokół sporządza się w dwóch egzemplarzach, które podpisuje przewodniczący kontroli lub upoważniony przez niego kontroler i Prezes Zarządu Korporacji.

14. Prezesowi Zarządu Korporacji przysługuje uprawnienie do:

- 1) zgłoszenia do przewodniczącego kontroli, w terminie 7 dni od dnia doręczenia protokołu kontroli, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń do protokołu;
- 2) odmowy podpisania protokołu kontroli, z podaniem na piśmie przyczyny odmowy.

15. Na podstawie ustaleń kontroli, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, minister właściwy do spraw gospodarki żąda ich usunięcia w wyznaczonym terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy. Żądanie doręcza się Prezesowi Zarządu Korporacji.

16. Bieg terminu do usunięcia przez Korporację nieprawidłowości wskazanych w żądaniu, o których mowa w ust. 15, rozpoczyna się w dniu następującym po dniu doręczenia tego żądania.

17. Prezes Zarządu Korporacji niezwłocznie, nie później niż w dniu następującym po upływie terminu do usunięcia nieprawidłowości wskazanych w żądaniu, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw gospodarki informację o ich usunięciu, wskazując szczegółowy sposób usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

18. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie zwalnia Korporacji z obowiązku spełnienia żądań ministra właściwego do spraw gospodarki, o czym przewodniczący kontroli informuje Prezesa Zarządu Korporacji.

19. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzania kontroli, mając na względzie:

- 1) zapewnienie obiektywnego ustalenia stanu faktycznego oraz rzetelnego jego udokumentowania, pozwalającego na ocenę sposobu działania Korporacji, a w razie stwierdzenia nieprawidłowości ustalenie ich zakresu i przyczyn oraz osób odpowiedzialnych za ich powstanie;

- 2) niezakłócanie w istotnym stopniu działalności gospodarczej prowadzonej przez Korporację, w szczególności realizacji jej zobowiązań wobec osób trzecich.

Art. 15a. (uchylony)

Art. 16. 1. Korporacja przedstawia okresowe sprawozdania o stanie rachunku, o którym mowa w art. 10 ust. 1, zawartych ubezpieczeniach eksportowych oraz udzielonych gwarancjach ubezpieczeniowych i dokonanych z tego tytułu wypłatach:

- 1) kwartalne – ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych oraz ministrowi właściwemu do spraw gospodarki;
- 2) roczne – Radzie Ministrów, po uzyskaniu opinii ministra właściwego do spraw finansów publicznych i ministra właściwego do spraw gospodarki.

2. Zakres, formę i terminy składania sprawozdań oraz kontrolowanie ich prawidłowości określa, w drodze zarządzenia, minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.

Rozdział 3

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 17. 1. Do umów zawieranych w zakresie uregulowanym niniejszą ustawą nie stosuje się przepisów:

- 1) art. 807 § 1, art. 810 oraz art. 811 Kodeksu cywilnego;
- 2) *ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1206, 1273 i 1348)²⁾.*

2. Do firmy Korporacji nie stosuje się *art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej²⁾.*

Art. 18. 1. Ustala się limit ubezpieczenia kontraktów eksportowych na rok 1994 w wysokości 2 miliardy 500 mln złotych³⁾.

²⁾ Ustawa utraciła moc z dniem 1 stycznia 2016 r. na podstawie art. 503 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 999 i 1000), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

³⁾ Po denominacji zgodnie z art. 4 ust. 6a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o denominacji złotego (Dz. U. poz. 386 oraz z 1995 r. poz. 79).

2. Środki uzyskane z tytułu dotychczas prowadzonej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, działalności w zakresie ubezpieczania kontraktów eksportowych od ryzyka niehandlowego Korporacja przekaże na rachunek, o którym mowa w art. 10 ust. 1.

Art. 19. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może przekazać Korporacji środki będące w jego dyspozycji z tytułu umów dwustronnych, zawartych z państwami – uczestnikami Polskiego Funduszu Stabilizacyjnego.

Art. 20. 1. Minister właściwy do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej może przekazać Korporacji, na wydzielone rachunki, środki uzyskane z Unii Europejskiej lub z innych źródeł na wspieranie eksportu do krajów nienależących do OECD, z przeznaczeniem na finansowanie przedsięwzięć eksportowych.

2. Rada Ministrów może zlecić właściwym ministrom przekazanie Korporacji na rachunki, o których mowa w ust. 1, środków będących w ich dyspozycji w wyniku prywatyzacji przedsiębiorstw.

3. Środki, wykazane na wydzielonych rachunkach z tytułów wymienionych w ust. 1 i 2, nie stanowią przychodu Korporacji w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁴⁾.

⁴⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 5 sierpnia 1994 r.